

Pleitnotitie

inzake

realisatie van het project 'Natuurontwikkeling Bloemendalerpolder',

Hoor- en adviescommissie te Haarlem, donderdag 28 juni 2018 om 10.00 uur

Nog even heel in het kort. Wat ging vooraf? Waar moeten we het vandaag over hebben?

Bij besluit van 1 november 2017 hebben wij de ontheffing afgegeven waarmee GEM Bloemendalerpolder (GEM) kon beginnen met de realisatie van een woonwijk van 2.750 woningen in de Bloemendalerpolder. Deze ontheffing is door de rechtbank in Haarlem op zitting behandeld. De rechtbank heeft nog geen uitspraak gedaan, terwijl een eerder ingediend verzoek om een voorlopige voorziening werd afgewezen.

Bij besluit van 10 april 2018 hebben wij de ontheffing afgegeven waarmee GEM het benodigde compensatiegebied in de Bloemendalerpolder kon inrichten. Voor deze ontheffing zijn wij vandaag bij uw Commissie. In de tussentijd heeft de rechtbank Haarlem een tegen deze 'natuurontwikkelingsontheffing' ingediend verzoek om een voorlopige voorziening behandeld. Dit verzoek is afgewezen.

Zoals wij ook al in ons verweerschrift hebben gesteld, reageren wij slechts op de bezwaren van de stichting die zien op de vandaag voorliggende ontheffing. Een heel groot aantal bezwaren van de stichting ziet op de ontheffing van 1 november 2017 en die ontheffing ligt dus nog ter beoordeling bij de rechtbank. In het nadere bezwaarschrift van de stichting van 16 juni 2018 gaat de stichting bijvoorbeeld in op maaierwerkzaamheden die hebben plaatsgevonden. Deze bewaren houden geen verband met de ontheffing van 10 april 2018 en daar zullen wij dus niet op ingaan.

In zijn uitspraak in de vovo gericht tegen de 'natuurontwikkelingsontheffing' die vandaag voorligt heeft de voorzieningenrechter de omvang van het compensatiegebied en de wijze van compenseren buiten de omvang van het geding gelaten. Dat is wat ons betreft ook helemaal terecht. Het kan niet de bedoeling zijn de procedure tegen de ontheffing van 1 november 2017 nogmaals bij uw Commissie over te doen.

Dan gaan we nu verder met de inhoud ten aanzien van de ontheffing die vandaag voorligt.

Het is eigenlijk heel eenvoudig: bij het afgeven van een ontheffing ingevolge de Wet natuurbescherming dient vast te staan:

1. dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
2. dat er sprake is van een in de Wet natuurbescherming genoemd belang en
3. dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Geen afbreuk aan het streven om de populaties van de heikikker, rugstreeppad en de platte schijfhoren in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Om met dat laatste te beginnen. Geen afbreuk aan het streven om de populaties in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. En om het meteen maar scherp te stellen: die eis betekent nadrukkelijk niet dat er zich in het geheel geen negatieve effecten mogen voordoen. Een ontheffing kan ook worden afgegeven indien de daarmee mogelijk gemaakte activiteit invloed heeft op de gunstige staat van instandhouding van de populatie. Een verminderde gunstige staat van instandhouding (als in: nog steeds gunstig, maar iets minder) kan worden geaccepteerd. Een matige staat van instandhouding, als gevolg van de activiteit, niet. Een slechte staat van instandhouding, als gevolg van de activiteit, ook niet. Waar het om gaat is dat het streven naar een gunstige staat van instandhouding van de betrokken populaties niet mag worden gefrustreerd.

De in de aanvraag beschreven werkzaamheden ter inrichting van de locaties D3+D2+D1 in het compensatiegebied zijn erop op gericht om ernaar te streven de betrokken populaties heikikker, rugstreeppad en platte schijfhoren, zoals die voorkomen in de Bloemendalerpolder en wat onderdeel is van hun natuurlijke verspreidingsgebied, in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. In het activiteitenplan dat bij de aanvraag is toegevoegd en is beoordeeld wordt aangegeven dat nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de kwetsbare periode van de verschillende soorten. Er is daarnaast, omdat niet volledig voorkomen kan worden dat er verbodsbepalingen uit de Wnb worden overtreden, ook ontheffing verleend voor het opzettelijk beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen van de voorkomende dieren. Dat laat onverlet dat de vandaag aan de orde zijnde 'natuurontwikkelingsontheffing' ten dienste staat van een gunstige staat van instandhouding.

Het principe van de compensatie is onderdeel van de ontheffing van 1 november 2017. Zonder oplegging van compensatie kon die ontheffing van 1 november 2017 niet worden afgegeven. Deze ontheffing maakt dus een gefaseerde uitzetting van beschermde soorten mogelijk. Het is GEM slechts toegestaan beschermde soorten naar (delen van) het compensatiegebied te verplaatsen als het compensatiegebied voldoende functioneel is (voorschrift 18 en 19 van de ontheffing van 1 november 2017).

De locaties D3+D2+D1 zijn al geschikt voor compensatie. Om op termijn, gefaseerd, alle exemplaren van heikikker, rugstreeppad en platte schijfhoren te kunnen huisvesten is het nodig de inrichting van het compensatiegebied te optimaliseren en daartoe de werkzaamheden die worden genoemd in de ontheffing van 10 april 2018 uit te voeren. De ontheffing die vandaag voorligt ziet dus slechts op optimalisatie en inrichting van de locaties D3+D2+D1. Conform compensatie- en inrichtingsplan worden de locaties D3+D2+D1 zodanig ingericht dat zij voor heikikker, rugstreeppad en platte schijfhoren, meer nog dan nu het geval is, optimaal geschikt zijn.

De stichting stelt (vooral in haar aanvullend bezwaarschrift van 3 mei 2018) dat het compensatieplan niet voldoende duidelijk maakt welke maatregelen worden genomen om de populatie van heikikker en rugstreeppad in stand te houden. Het compensatieplan zelf, de wijze van compenseren, het stimuleren van de meta-populatie en het systeem van (gefaseerd) compenseren is uitgebreid besproken

in de procedure voor de ontheffing van 1 november 2017 en het is nu aan de rechtbank om te bepalen of die ontheffing op juiste gronden is verleend. GEM heeft (ten overvloede) op 18 juni 2018 wel een korte reactie gegeven op de standpunten van de stichting uit het verweer van 3 mei 2018 die zien op de ontheffing van 1 november 2017 en wij sluiten ons aan bij die uitleg (voorzover uw Commissie achtergrondinformatie nodig heeft om de ontheffing van vandaag te kunnen plaatsen). Wij willen wel benadrukken dat die onderwerpen geen onderdeel kunnen uitmaken van de bezwaarprocedure over de ontheffing die vandaag voorligt, nu het slechts gaat om beperkte werkzaamheden ter uitvoering van het inrichtings- en compensatieplan.

Het principe van de ontheffingverlening is dat eerst elders in de Bloemendalerpolder compensatiegebied beschikbaar moet zijn (en er dus voldoende functioneel leefgebied beschikbaar is voor de te verplaatsen soorten) voordat er woningbouw kan plaatsvinden. Als uit de monitoring (die in de vandaag voorliggende ontheffing is opgenomen) zou blijken dat de kwaliteit van het ingerichte compensatiegebied onvoldoende is, zal dit betekenen dat de ontheffing van 1 november 2017 (ten aanzien van voorschrift 18) gehandhaafd wordt en woningbouw pas verder kan gaan als het compensatiegebied voldoende functioneel is. Compensatie staat dus altijd voorop.

De gunstige staat van instandhouding van de betrokken diersoorten komt tevens niet in het geding omdat GEM werkt conform een ecologisch werkprotocol en dat doet onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Dat ecologisch werkprotocol is de "werkbare" vertaling van de ontheffing en zijn voorschriften. Om de mogelijkheid te hebben om in te spelen op eventuele tijdens de werkzaamheden veranderende en onvoorziene omstandigheden ter plekke, maakt GEM gebruik van een dergelijk ecologisch werkprotocol. GEM is de opsteller van dat ecologisch werkprotocol en kan dat wijzigen, maar zal te allen tijde moeten voldoen aan de voorschriften in de ontheffing (die ook moeten worden opgenomen in het ecologisch werkprotocol en onder begeleiding van een ecologisch deskundige). De ontheffing is altijd leidend.

Met de voorgenomen inrichting van de locaties D3+D2+D1 in het compensatiegebied wordt ernaar gestreefd zowel de heikikker, de rugstreeppad en de platte schijfhoren in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Het compensatie- en inrichtingsplan, de aan de vandaag voorliggende ontheffing verbonden voorschriften en het werken conform het ecologisch werkprotocol verzekeren naar ons oordeel dat aan dat streven geen afbreuk wordt gedaan. Wij hebben dan ook de gevraagde ontheffing kunnen afgeven.

Geen andere bevredigende oplossing.

Wij hebben de vandaag voorliggende ontheffing óók kunnen afgeven omdat er geen andere bevredigende oplossing bestaat. De inrichting van het compensatiegebied dient te worden uitgevoerd als uitvloeisel van het project 'Bloemendalerpolder, Fase 2' waarbij 2.750 woningen met bijhorende voorzieningen worden ontwikkeld conform de regels van de vigerende bestemmingsplannen. Het gebied dat met de realisatie van het woongebied verloren gaat wordt aangrenzend aan het projectgebied gecompenseerd.

Bij het onderzoek naar de compensatiemogelijkheden zijn door ecologisch adviesbureau Els & Linde en stichting RAVON qua inrichting van het compensatiegebied verschillende alternatieven gewogen op haalbaarheid en wenselijkheid. Zoals ook in de 'natuurontwikkelingsontheffing' is beschreven is door Els & Linde en RAVON een compensatieopgave geformuleerd die bestaat uit het inrichten van een geoptimaliseerd habitat in de westelijke helft van de Bloemendalerpolder, het uit agrarisch gebruik nemen van het onbebouwde deel van de Bloemendalerpolder en het inrichten en optimaliseren van vier gebieden ten noorden van de A1. Door het ontwikkelen van ecologische verbindingen tussen deze gebieden kan een meta-populatie ontstaan. In ons verweerschrift is reeds beschreven dat van re-allocatie geen sprake is, zoals de stichting stelt.

Mede op basis van het uitgebreide en allesomvattende (ook ecologisch) onderzoek dat ten grondslag ligt aan de gekozen inrichting van de bebouwde Bloemendalerpolder en aan de inrichting van het compensatiegebied, achten wij voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Er is dus ook geen sprake van dat wij de aan- of afwezigheid van een andere bevredigende oplossing niet hebben getoetst of niet tot de conclusie hebben kunnen komen dat een andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Dwingende reden van groot openbaar belang.

Het oordeel over de afwezigheid van een andere bevredigende oplossing hangt nauw samen met het belang dat de initiatiefnemer aan de ontheffingsaanvraag ten grondslag heeft gelegd. Wij zijn van mening in de 'natuurontwikkelingsontheffing' voldoende op de onderbouwing van dat belang 'dwingende reden van groot openbaar belang' te zijn ingegaan.

Conclusie

Nu vast staat dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat, er sprake is van een in de Wet natuurbescherming genoemd belang en er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, hebben wij de ontheffing van 10 april 2018 voor de benodigde werkzaamheden in het compensatiegebied voor de natuurontwikkeling op goede gronden kunnen verlenen en de bezwaren van de stichting geven geen aanleiding anders te oordelen.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
namens dezen,
RUD Noord-Holland Noord

mr 5.1.2e
mr 5.1.2e